

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Quæstio I. Quis sit Effectus Eucharistiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

huic annexum jus ad aliquas gratias actuales sicut patet inductione.

Non obstat II. quod Eucharistia operetur effectum per modum cibi & nutrimenti; cibus quidem seu nutrimentum requirit cooperationem ipsius viventis. Nam similitudo Eucharistiae cum cibo in multis

claudicat, praesertim quantum ad modum nutriendi: cum etiam in parvulis (uti & in ratione destitutis) augetur gratiam sine horum cooperatione, cumque simpliciter dignae susceptioni (cui in anima solum praerogatur vita spiritualis) sit annexa promissio gratiae.

DISPUTATIO SEPTIMA.

De Effectu Eucharistiae.

QUESTIO I.

Quis sit Effectus Eucharistiae?

DICO I. Eucharistia confert augmentum gratiae & charitatis habitualis. Patet tum ex generali doctrina de Sacramentis in communi: tum specialiter ex Florentino in Decreto Eugenii 5. Hujus Sacramenti & Tridentino sess. 13. c. 2. & 3. tum ex Joann. 6. Qui manducat me, vivet propter me: tum ex Patribus passim obviis.

DICO II. Eucharistia venialia delet, & caret mortalia; ut loquitur Innocentius III. de sacro Mystero altaris c. 44. Idem docent omnes Theologi cum aliis Patribus & Tridentino sess. 13. c. 2. ubi eam vocat Antidotum, quo liberemur à culpis quotidianis, & à peccatis mortalibus praefervemur.

Delet porro venialia dupliciter. Primo juxta D. Thomam q. 79. a. 4. & reliquos Theologos mediatè: quatenus nempe confert actualia gratiae auxilia, per quae excitantur actus charitatis & contritionis, quibus venialia immediatè remittuntur ex opere operantis. Secundo juxta D. Thomam supra, Suarez & plures alios immediatè ex opere operato conferendo remissionem venialium, ad quae amplius non viget in anima affectus; quatenus per modum alimenti spiritualis sumpta, restaurat ruinas quotidianarum defectuum cum proportione ad cibum corporalem. Verius tamen puto etiam sic requiri retractationem, saltem virtutalem, ipsorum venialium remittendorum, conformiter ad dicta usq. 4. de Sacramento. in gen. q. 7. & in Tract. de Gratia disp. 5. q. 7. Non enim videtur Deus offensas etiam leves remittere, nisi ab eis se homo aequaliter avertat seu eas retractet. Hic porro modus delendi venialia est proprius; adeoque non male attribuitur Eucharistiae, cui Auctoritates hunc effectum simpliciter, atque adeo propriè adscribunt. Quare Tridentinum diversa loquendi formula utitur, dum Sacrificio Missae attribuit vim propitiatoriam quoad remissionem peccatorum etiam mortalium; clarè insinuans hunc effectum esse solum mediatum, sive

convenire ei mediante obtentione auxilii seu doni poenitentiae.

Potest verò Eucharistiae convenire delictio immediata culparum venialium interveniente actu de se insufficienti ad illas, saltem omnes delendas. Et facilius, si non requiratur vera illarum retractatio in Eucharistiae sumptione. Aliàs si requiratur retractatio, & quavis sufficiat in justo extra Sacramentum, quae in Sacramento, ad delenda venialia, ad quae se extenderit, quoad culpam, vix appareret in Eucharistia alia venialium delictio, quam vel mediata quoad culpam, vel immediata quoad poenam. Quae tamen difficultas pariter militaret in Extrema-Untione, utique habente vim delendi in justis peccata venialia.

Dices: Si culpae veniales per Eucharistiae sumptionem tollantur, in vanum urgerentur fideles, ut se studeant à venialibus, priusquam communicent, emundare. Resp. Neg. Seq. tum quia suadet quod est securius, tum quia illa expurgatio est dignior dispositio, adeoque conferens ad uberiores gratiam Sacramenti: tum quia suadetur displicentia seu retractatio venialium, qualis, saltem aliqua, requiritur ad ea etiam in Eucharistia tollenda: tum quia Confessio est ad hoc velut magis per se instituta. Alioquin nimis saepe venialia confiteri volentibus Confessarii quandoque ingerunt, et aliis quoque mediis, praesertim Communionem, deleri. Praeterea Confessio ipsa potest delere, tum mortalia tum venialia, etiam cum sola attritione, & tamen rectè suadetur fidelibus contritio, per se seu antecedenter deletiva. Prout etiam detestatio culparum venialium est suadenda inungendo, etsi ipsae per Extremam-Untionem remittantur.

Praeservat autem Eucharistia à mortalibus, quatenus vi illius Deus hominem exterius specialiter protegit, ac etiam interius corroborat per singulare adjutorium, ut vel represso daemone & amotis occasionibus à tentationibus liberet, vel ad eas superandas specialia auxilia & gratias tribuat. Unde

DICO III. Certum est apud omnes Theologos Eucharistiam conferre varia auxilia gratiae actuales.

3. Hic tamen modus habet difficultatem.

4. Cur sua deatur prava expurgatio venialium, si haec per Eucharistiam delentur.

5. Qualiter Eucharistia praeservet à mortalibus.

6. Confert gratias actuales.

gratiæ actualis : prout de Sacramentis in communi dictum est. Et specialiter patet ex Conclusionem præcedenti : nam delectio venialium & maxime præservatio à mortalibus fit mediantibus hisce auxiliis. Deinde Florentinum in Decreto Eugenii expressè dicit, quòd omnem effectum, quem materialis cibus & potus quoad vitam agunt corporalem, hoc idem quoad vitam spiritualem & hoc Sacramentum operatur : cibus autem corporalis sustentat, auget, reparat, delectat, confortat : adeoque similia spiritualiter facit Eucharistia : quæ tamen non fiunt sine auxiliis gratiæ actualis.

7. omnem spiritualem effectum quem cibus corporalis quoad corpus.

7. Unde anima dat vires & operationes vite spiritualis.

Etiam per Charitatem unum Deo,

Itaque Eucharistia confert in primis vires ad exercenda opera vitæ spiritualis, tum aliarum virtutum, tum præcipue charitatis Dei & proximi, sicut cibus corporalis præbet vires ad exercendos actus vitales. Præcipue autem charitatis Dei : sicut enim cibus corporalis transmutatur in substantiam aliti, ita cibus iste cælestis ordinatur ad fumentis affectum transformandum in ipsum Christum. Hæc enim est differentia inter comestionem corporalem & spiritualem, quia ibi cibus comestus transit in substantiam & nutrimentum comedentis, hic verò comedens incorporatur Christo, & transit in amorem, & unitatem spiritus Christi, inquit D. Bonaventura in Opusc. de Præpar. ad Missam c. 7. conformiter ad illud Aug. 7. Confess. c. 10. ubi introducit Christum seu Deum loquentem: Manducabis me, nec tu me in te mutabis, sicut cibum carnis tue, sed tu mutaberis in me. Similiter excitat charitatem proximi : cum sit Sacramentum unitatis fidelium, non tantum cum Christo capite, sed etiam inter se. Idemque sumitur ex Tridentino sess. 13. c. 2. & 8. & indicant ipsæ species panis & vini. Namque (ut notavit Augustinus Tract. 26. in Joannem) aliud in unum ex multis granis conficitur : aliud in unum ex multis acinis confluit. Ideoque Apostolus 1. ad Cor. 10. ait : Quoniam unus panis, unum corpus multi sumus, omnes qui de uno pane participamus.

Et proximo.

8. Facit illam in virtute crescere.

Delectat spiritualiter.

Deinde Eucharistia cum proportionem ad cibum corporalem facit nos in charitate aliiisque sanctis operibus crescere, quamdiu durat status vitæ præsentis nobis datæ ad spiritualiter crescendum. Rursum sicut cibus & potus corporalis delectat, ita confert spiritualement quendam suavitatem internam : ut proinde ei merito applicet Ecclesia prophetiam Jacob de deliciis regibus. Id ipsum manifestè traditur. Clem. un. de Reliq. & Ven. 55. & ab Ambrosio serm. 5. in Psal. 118. Has tamen delicias illi soli sentire solent, qui animo ab inordinatis affectibus, etiam venialibus, vacuo, sollicitè ad illius sumptionem se præparant, ac ejusdem quasi masticatione per sanctas meditationes ad hanc mensam accedunt.

9.

Rursum ad instar cibi corporalis refi-

cit ac reparat vires animæ, quas noxiis committis calor debilitat, ipsamque animam vitæ conservat ; prout Conclusionem præcedenti explicatum est. Cujus rei signum extitit panis iste subcinctus 3. Reg. 19. in cuius fortitudine ambulavit Elias 40. diebus, donec perveniret ad montem Horeb. Item lignum vitæ in paradiso, quod præservabat à corruptione. Cui etiam consonat illud Christi, Joan. 6. Qui manducat hunc panem, vivet in æternum. Hinc quatenus est causa perseverantiæ finalis, dicitur ab Ecclesia in officio divino & Tridentino sup. c. 2. pignus futuræ gloriæ. Item dicitur causa perpetuæ beatitudinis animæ. Idque specialius quam cetera Sacramenta, quæ carnis possunt dici causa gloriæ, quatenus sunt causa gratiæ sanctificantis, quæ est radix & semen gloriæ. Eucharistia autem insuper, quatenus specialiter est instituta ad conservandam animæ vitam ac tribuendam perseverantiam. Ipsa si quidem devote eam frequentantibus est vere anima vitæ & perpetua sanctas mentis vigore confortati ex huius misera peregrinationis itinere ad cælestem patriam pervenire valeant &c. inquit Trident. sess. 13. c. 8.

Eadem quoque ratione à sanctis Patribus & Doctoribus ei tribuitur resurrectio & immortalitas corporum, conformiter ad illud Christi Joan. 6. Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam : & ego resuscitabo eum in novissimo die. Causando enim perseverantiam, adeoque gloriæ animæ, causat quoque mediate seu consequenter resurrectionem & quoque gloriæ & immortalitatem corporis. Quam proinde Eucharistiæ tribuunt Nysenus, Cyrillus, Paschasius & alii Patres, juxta quos caro nostra per Eucharistiam ad immortalitatem præparatur.

Immo Suarez & plures alii censent resurrectionem & immortalitatem corporum fidelium in Christo morientium, qui liquando hujus Sacramenti fuerunt participes, debent titulo speciali, ratione conjunctionis specialis cum corpore Christi in hac vita habitæ. Aliis autem tantum debent titulo beatitudinis, v.g. Sanctis veteris Testamenti, Catechumenis &c. Prioribus quoque ex hac parte verosimiliter accessurum esse gaudium quoddam accidentale, ait Wiggers 9. 79. n. 4. Nihilominus specialis iste titulus seu jus ad immortalitatem non satis solidè à Suarez probatur, ideoque velut carens sufficienti fundamento rejicitur à Dicastillo d. 8. dub. 6.

Quia verò prædictis effectibus plurimum obest fomes concupiscentiæ, ideo lecondum S. Cyrillum l. 4. in Joan. cap. 17. S. Bernardum ser. de Cana Domini & reliquos Doctores per Eucharistiam etiam reprimunt concupiscentiam, passiones edomantur, & corpus spiritui subditur ; idque mediantibus auxiliis, tum externis, tum internis.

Duode-

Duodecim porrò effectus Eucharistiae breviter complexus est noster *Richardus* 4. d. 9. a. 1. q. 2. his verbis: Manducanti re- ducit ad memoria[m] passionem Christi, fi- dem confirmat, spem auget, Charitatem inflammat, dat vitam gratiae; Christo unit, manducantem spiritualiter aeternā consola- tione reficit, ipsum roborat ad operationem boni, sustentat contra casum proveniente[m] ex propria infirmitate, munit contra dae- monum impulsu[m], remittit ardorem car- nalis concupiscentiae, purgat veniale pecca- tum, & quandoque mortale. Possunt hi duodecim effectus significari per duodecim fructus ligni vitae, de quo habetur *Apo[stolus]* ult. & ad celeriore[m] istorum memoriam in tribus versibus collecti sunt.

Inflammat, memorat, sustentat, roborat, auget, Hostia spem, purgat, reficit, vitam dat, & unit.

Confirmatque fidem, munit somitumq[ue] remittit. Hactenus *Richardus*. De his cura videri possunt apud alios, tum Scholasticos, tum pios Scriptores.

Petens: An communicans accipiat cum corpore Christi specialem unionem cor- poralem, ut fiant velut unum corpus & una caro? Affirmant plures Doctores explicantes de quadam unione reali quidem, sed non physica, & morali, quae du- ret etiam corruptis speciebus, idque (juxta plerosque ex ipsis) tantum in dignè com- municante, & quamdiu permanet in gratia accepta, quasi interim caro communicantis tractetur à Christo tamquam caro propria. Quod *Vasquez* d. 204. c. 4. referens *Hesselium*, *Alanum* & *Clandium Salicetes*, explicat ex- emplo conjugii, in quo conjuges efficiun- tur una caro. Prout etiam *Apostolus* 1. ad *Cor.* 6. tradit, quod qui adheret meretrici, unum corpus efficitur cum ea. Juxta quam explicationem putat *Vasquez* considerari posse formā quamdam seu similitudinem con- summationis matrimonii spiritualis, quasi inter animam & Christum sponsalia praecedant per fidem, matrimonium contrahatur per charitatem, idemque consummetur per Eucharistiae sumptionem.

Verum etsi haec similitudo videatur satis appositā, unio tamen specialis praeter verba speciose non videtur aliis Doctoribus im- portare; quam contactum reale & localem propinquitatem Christi cum comunicante (quae evanescit cum speciebus) & unionem moralem per gratiam & affectum charita- tis, & dona gratiae actualis, eò quod de alia non videatur sufficiens fundamentum.

Pro fine quaestionis observa, nullum effectum Eucharistiae, quatenus est Sa- cramentum, esse alteri communicabilem; uti nec effectus aliorum Sacramentorum. De sacrificii autem eucharistici effectu aliud est dicendum, ut infra patebit. Quan- do itaque pii subinde communicant pro

Hierinck Sum. Theol. Pars IV.

aliis etiam defunctis, non applicant com- munionem, ut illis valeat ex opere operato, sed cum communicare sit opus meritorium, satisfactorium & impetratorium, intendunt pro defunctis satisfacere, applicando illis communionem per modum suffragii, aut etiam vivis aliquid mereri de congruo, sive impetrare ex opere operantis, à Christo ibi realiter praesente, ob cujus praesentiam so- lent, ferventiùs & efficacius Christum pro aliis deprecari.

QUAESTIO II.

Quando Eucharistia conferat suum Effectum?

DICO I. Eucharistia confert gratiae augmentum, quando sumitur, seu quando verè manducatur & bibitur. Col- ligitur ex *Joan.* 6. Qui manducat me, vivet propter me. Ubi manducationi sive manducanti promittitur effectus hujus Sacramen- ti. Ratio est; quia Sacramenta operantur per modum causae naturalis, adeoque re- moto obice, quam primum sunt suscipien- tibus perfecte applicata; prout Eucharistia in casu Conclusionis est applicata.

Sed dubitatur, an conferatur gratia, quan- do manducatio est planè perfecta; an verò sufficiat incepta. Quidam putant conferri, quando hostia v. g. adhuc est in ore, ante- quam trajiciatur. Sed hoc aliis communiter apparet nullatenus fundatum. Et merito: quia ille non dicitur manducasse, qui cibum ore masticatum ejiceret; neque talis idem fregisset jejunium. Unde si species in ore corrumpantur, antequam earum aliqua pars deglutiatur, aut si homo antea moriatur, non recipiet fructum Eucharistiae. Neque solet praebere ipsa infirmis, qui non possunt deglutire, sed sollicitè curari solet, ut ho- stiam trajiciant. Idemque curare debeat laici sapi communicantes, ne species mo- dicè nimium diu in ore retentae ante tra- jectionem in stomachum evanescant. Quam- quam non sit de hoc magnum periculum, eò quod calor naturalis debillior in ore, quam in ventriculo, tardius species pa- nis corrumpere valeat: ideoque facile per longum satis tempus substantialiter incor- ruptae ibi servari possint. Species vini tamen in ore retentae citò evaporarent, aut in sal- vam transirent.

Alii itaque (inter quos *Præpositus* q. 79. a. 1. dub. 2.) existimant gratiam con- ferri, quando hostia aut certa aliqua ejus pars est trajecta per guttur, seu dum per- tingerit ad terminum dividendum inter- num spatium; in quo fit manducatio, ab externo: quia tunc verè dicitur aliquis manducare. Sed quamvis in hac re nihil certi definiri possit; ideoque *Sylvius*, *Di- gna* &

Quid proa- sit Communio alteri applicata.

15. *Eucharistia conferat gra- tiae augmentum quando sumitur.*

16. *Non quidem dum adhuc est in ore.*

17. *Vel quando trajecta est per guttur.*

Ec

na &c